

Nr 201.

Av herr **Lundgren**, om ökat anslag till uppställningsplatser för radarstationer.

Utgifterna under fjärde huvudtiteln förete en avsevärd ökning i förhållande till nu löpande budgetår. Denna uppgår till i runt tal 457 miljoner kronor, om hänsyn tages även till anslag på tilläggsstat I. Huvuddelen av denna ökning hänför sig emellertid till automatiska kostnadsökningar, vilka föredragande departementschefen beräknar uppgå till 350 miljoner kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag komma anskaffning av tygmateriel för armén och anskaffning av artillerimateriel för marinen att ske enligt en för flera år gällande plan, varigenom anskaffningen av denna materiel kan ske på ett mera rationellt sätt än hittills och kostnaderna för förnyande av denna materiel förbilligas. Genom dessa förändringar stärkes på lång sikt vår krigsberedskap.

Även om alltså i den föreliggande statsverkspropositionen i stort sett de mera angelägna försvarsbehoven blivit tillgodosedda föreligga dock på några enstaka punkter allvarliga brister, vilka med hänsyn till vår krigsberedskap måste snarast fyllas. På några punkter, vilka representera de mest angelägna behoven, anser jag mig därför nödsakad att äska ytterligare medel utöver vad Kungl. Maj:t upptagit i statsverkspropositionen.

Jag förutsätter dock att statsutskottet undersöker alla möjligheter till om-disposition av medlen å kapitalbudgeten, varigenom dennas samlade utgiftssumma icke behöver i mera avsevärd grad utökas.

Vissa signalförbindelser m. m. punkt 170, sid. 227.

Anslag för vissa signalförbindelser uppfördes första gången å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1951/52 och upptogs då till 3 000 000 kronor. För innevarande budgetår anvisade riksdagen likaledes ett anslag för detta ändamål på samma belopp, varjämte riksdagen medgav att härutöver beställningar på materiel finge utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben har hemställt att anslaget för nästa budgetår upptages till 11 600 000 kronor. Av beloppet hänföra sig 6 365 000 kronor till signalanläggningar för fullträffsäkra uppehållsplatser, 905 000 kronor till kompletteringar och omläggning av orienteringsnätet, 245 000 kronor till underhåll och komplettering av krigstelegrafnätet, 470 000 kronor för anskaffning till radioutrustning för krigstelegrafnätet m. m., 1 115 000 kro-

Bihang till riksdagens protokoll 1953. 3 saml. Nr 201—217.

nor till anskaffning av kryptomateriel m. m. samt 2 500 000 till signalanordningar till viss uppehållsplats.

Försvarsstabschefen begär vidare fastställande av en åttaårsplan för detta materielområde samt vissa bemyndiganden utöver det äskade anslaget.

Krigsmaterielverket hemställer vidare att för anordnande av vissa signalförbindelser för nästa budgetår anvisas 245 000 kronor.

Departementschefen förklarar att han finner det vara av vikt att ytterligare medel ställas till förfogande för de ändamål för vilka myndigheterna äskat anslag men anser sig icke kunna tillstyrka högre anslag än 5 000 000 kronor. Därjämte föreslår han att Kungl. Maj:t skall erhålla bemyndigande att därutöver beställa materiel inom en kostnadsram av 1 150 000 kronor.

Departementschefens nedsättning av anslaget i förhållande till vad vederbörande myndigheter äskat är ägnad att ingiva allvarliga betänkligheter. Såsom framgår av chefens för försvarsstaben skrivelse skola bl. a. från detta anslag bestridas kostnaderna för signalanläggningar för fullträffsäkra uppehållsplatser samt signalanordningar för viss uppehållsplats. När statsmakterna ha ställt medel till förfogande för anläggande av fullträffsäkra uppehållsplatser för den militära och civila ledningen är det nödvändigt att dessa uppehållsplatser även erhålla tillfredsställande signalanordningar då de eljest icke kunna användas för avsett ändamål. På grund härav borde enligt min uppfattning en höjning av detta anslag vara ofrånkomlig.

Kapitalbudgeten. Vissa flygfältsarbeten m. m. punkt 17, sid. 19.

Riksdagen fastställde 1947 en plan för utbyggnad av flygfälten vilken skulle omfatta tre år — budgetåren 1947—1950. Av olika anledningar ha dessa utbyggnads- och moderniseringsarbeten icke ännu avslutats. Utöver dessa arbeten erfordras emellertid ytterligare medel för fortsatt utbyggnad av vissa flygfält. Flygförvaltningen har i skrivelse till Kungl. Maj:t äskat medel för dessa ändamål samt för vissa maskeringsarbeten. Anslagsbehovet beräknar flygförvaltningen för nästa budgetår till 33 000 000 kronor, varjämte flygförvaltningen begärt att få igångsätta ytterligare flygfältsarbeten inom en kostnadsram av 37 800 000 kronor.

Departementschefen har med hänsyn till det ekonomiska läget och den begränsade byggnadskvot som kan påräknas icke ansett sig kunna tillstyrka att anslaget uppföres med större belopp än 18 000 000 kronor, vilket innebär en höjning från nu löpande budgetår med 2 000 000 kronor. Därjämte begär han att Kungl. Maj:t skall erhålla bemyndigande att igångsätta flygfältsarbeten inom viss kostnadsram utöver anslagsbeloppet, förslagsvis 20 000 000 kronor.

Med hänsyn till vår krigsberedskap är det nödvändigt att arbetena på modernisering av flygfälten bedrivs i hastigare takt än vad som föreslagits av Kungl. Maj:t. Endast en utökning av anslaget kan möjliggöra, att ytterligare angelägna arbeten utan tidsutdräkt kunna fullföljas.

Berghangarer, punkt 24, sid. 27.

För anläggande av berghangarer ha 1949—1952 års riksdagar anvisat sammanlagt 28 600 000 kronor. Anläggningarna ha beräknats kosta tillhoppa 58 620 000 kronor enligt prisläget den 1 april 1951.

I sina medelsäskanden för nästa budgetår anmäler fortifikationsförvaltningen, att totalkostnaderna enligt prisläget den 1 april 1952 för ifrågasvarande berghangarer, inberäknat vissa nytillkomna eldsläckningsanordningar, beräknas till sammanlagt 69 300 000 kronor. För den fortsatta utbyggnaden under budgetåret 1953/54 beräknas ett belopp av 24 850 000 kronor bliva erforderligt. Därjämte har ämbetsverket anmält behov av 4 600 000 kronor för modernisering av två äldre berghangarer. Totalkostnaderna för ifrågasvarande arbeten uppgå sålunda till 73 900 000 kronor. För budgetåret 1953/54 erfordras 29 450 000 kronor.

Departementschefen, som icke har något att erinra mot de av fortifikationsförvaltningen verkställda kostnadsberäkningarna, anser att utbyggnaden av ifrågasvarande fem hangarer bör ske i långsammare takt än fortifikationsförvaltningen förutsatt. Han tillstyrker därför för nästa budgetår ett belopp av endast 13 700 000 kronor för ifrågasvarande ändamål. Med denna begränsning av medelsanvisningen synes det enligt departementschefen icke vara möjligt att redan under nästa budgetår påbörja den föreslagna moderniseringen av vissa äldre berghangarer.

Med hänsyn till vår krigsberedskap är det av allra största betydelse att flygvapnet erhåller fullträffsäker uppställning för flygplan i den utsträckning som terrängen på olika håll medger. Eljest förefinnes risk för att vår dyrbara och oersättliga flygmateriel redan omedelbart vid ett krigsutbrott kan bli sönderbombad. Jag förutsätter därför att Kungl. Maj:t, därest arbetsmarknadsförhållandena göra detta möjligt, av riksdagen på tilläggsstat äskar ytterligare medel för detta ändamål.

Uppställningsplatser för radarstationer, punkt 28, sid. 31.

För uppställningsplats för radarstationer har av 1950—52 års riksdagar anvisats sammanlagt ett belopp av 12 000 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen beräknar att för nästkommande budgetår erfordras ett investeringsanslag av 19 830 000 kronor, men Kungl. Maj:t har för detta ändamål endast äskat 3 500 000 kronor. För flygvapnet avsedd radarmateriel beräknas vara levererad före utgången av 1952, och för marinen avsedd radarmateriel har redan anskaffats eller kommer att levereras före utgången av 1954. Det är på grund härav utomordentligt angeläget, att medel ställas till förfogande för byggande av uppställningsplatser för den levererade materielen. Därest sådana uppställningsplatser icke anordnas, kan materielen icke användas på ett rationellt sätt och riskerar i vart fall att bliva hastigt förstörd. På grund härav anser jag en höjning av detta anslag ofrånkomlig.

Med hänsyn till angelägenheten av att den dyrbara och oersättliga radar-materielen skall kunna användas på ett rationellt sätt, måste medel för uppställningsplats för radarmateriel ställas till förfogande utöver vad Kungl. Maj:t äskat. På grund härav anser jag, att ifrågavarande anslag bör ökas med 2 000 000 kronor.

Tygmaterieförråd i berg, punkt 31, sid. 35.

Fortifikationsförvaltningen har under denna anslagsrubrik anmält behov av skyddsrum för centralinstrument. Då luftvärnet under de närmaste åren kommer att tillföras nya dylika instrument, erfordras för att instrumenten framdeles skola kunna utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt, att de uppställas i berg eller i betongskyddsrum, vilka med hänsyn till materielens kostnad och oersättlighet böra göras fullträffsäkra. Uppställningsplatserna böra samtidigt kunna utnyttjas som förråd för materielen, varav hälften bör beredas plats i bergskyddsrum och återstoden i betongskyddsrum. Kostnaderna för de erforderliga lokalerna beräknas enligt prisläget den 1 april 1952 till 4 000 000 kronor. Med hänsyn till anbefalld medelsbegränsning har för budgetåret 1953/54 beräknats ett medelsbehov av 1 300 000 kronor för detta ändamål.

Departementschefen anser sig icke kunna tillstyrka, att beslut nu fattas om anordning av skyddsrum för centralinstrument.

Om dyrbar och delvis oersättlig materiel anskaffas, måste det sörjas för att denna materiel erhåller en sådan uppställning att den i krig kan utnyttjas på ett rationellt sätt och utan alltför stora risker för att hastigt bli förstörd. På grund härav anser jag, att det av fortifikationsförvaltningen äskade anslaget 1 300 000 kronor för påbörjande av skyddsrum för centralinstrument borde ställas till Kungl. Maj:ts förfogande.

De konkreta försvarsproblem, som ovan berörts, äro alla av hög angelägenhetsgrad. Det är icke möjligt att i längden underlåta att tillgodose dem. I dagens ansträngda statsfinansiella läge måste emellertid en sovring ske även mellan mycket trängande försvarsändamål. Det är endast av detta skäl jag begränsar mig till att föreslå ökat anslag för uppställningsplatser för radar. Jag förutsätter då att övriga ändamål, så snart ske kan, bli föremål för positiva beslut och anser att riksdagen i det avseendet bör ge uttryck för sin uppfattning.

På grund av det sålunda anförda får jag härmed hemställa,

att anslaget uppställningsplats för radar punkt 28 måtte upptagas till 5 500 000 kronor, vilket innebär en utökning i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 2 000 000 kronor.

Stockholm den 27 januari 1953.

P. G. Lundgren.